Ч. 124 (12.780). Львів, неділя 7. червня 1931. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Праця над людиною.

Промова голови Т-ва „Просвіта" М. Галущинського при отворенні Загальних Зборів Т-ва дня 4. червня 1931 р.

Світлі Збори!

Отвираючи нинішні Загальні Збори, мушу ствердити, що від останніх Загальних Зборів минуло вже два роки, себто дещо довший час, ніж це звичайно водиться в таких випадках. На це склалися осінні події в нашім краю минулого року, які враз з виборами і виборчими переживаннями станули на перешкоді скликанню Зборів. Щойно нинішній день дає нам змогу мати відпоручників наших освітніх організацій і членів на Зібранню, на якому розглянемо наші досягнення, перевіримо теперішнє положення, порозуміємося із собою щодо дальшого ходу освітнього й виховного діла і вичуємо нашу готовість та силу поготівля в дальших діланнях на освітньо-культурному фронті.

Вже з того, що я вжив деяких слів воєнного мистецтва, стає виразним характер роботи, яку мусимо вести. Це вказує на необхідність активізації думки, руху задуманих плянів і нагромадження енерґетичного матеріялу задля дальших ділань. Дехто міг би добачувати якусь розбіжність між поставленими тезами в р. 1925 і нинішнім поглядом на справу освітньої роботи. Тоді ствердили ми основний наш погляд, що вважаємо освітню роботу *охоронною*, але саме в тому ствердженні вже містилася діяльна риса, а ніколи пасивна, що задовольнялась б утримуванням широких шарів громадянства в консервуючій атмосфері, здалеку від великого руху світових подій і від чарівного, але як часто грізного шуму явищ господарського і політичного життя. Навпаки, у нас найважніше бажання підходити до подій активно, старатися займати до них становище, але єдино з погляду інтересів українського народу. Цей перехід від становища, яке має заховати наш національно-індивідуальний тип, до становища, котре має широкі шари нашого громадянства, які будь-що-будь дуже відстали від загального культурного походу, впровадити як активний і творчий чинник у світове господарство і світову політику, належить до найтяжчих проблем. Оскільки потрапимо перевести наш загал з відсталости в нове пульсуюче життя і не стратити національного типу, остільки вийдемо не тільки переможцями для себе, але з нашим людським матеріялом і нашими великими природними багацтвами створимо напевно нову і свіжу добу власної історії й історії людства.

Прибільшеними були би слова і перебільшеним погляд, що це завдання взяла на себе „Просвіта" як товариство. Над тим завданням мусить іти спільна, розумна й велика праця суспільно-громадських установ та ідеольоґічних груп, покликаних до роботи умовинами даної доби. Одначе не тільки вільно, але й треба сказати і ствердити, що це велике завдання, накреслене в повищих словах, мусить узяти на *себе освіта — як* засіб формування не тільки світогляду, але й людини в цілости, і в її нескінчености особистих чи групових інтересів, які що-дня і що-години переживаємо.

І тому то так тяжко багатьом з нас здати собі справу з тих завдань, які має сповнити Товариство „Просвіта". Ті, що навикли все клясифікувати і надавати написи над кожний від діяльности, незорієнтовані говорять або про недостачу діяльности „Просвіти", або про неї як про пережиток. Може часом і приймають до відома, що людину оформлює цілість життя, середовище, варстат праці, преса, книжка, родина, церква, школа, і питають тоді: а щож має в такому випадку робити „Просвіта"? Інші знають, що „Просвіта" видавала колись книжечки та калєндарі, розсилаючи їх тисячами що-місяця в край, у найдальші закутини. А коли тепер цього не робить, то напевно зійшла на манівці у своїй діяльности, або пережилася і як така повинна відійти до архіву. Ще інші може з деяким заінтересуванням поглянуть на статистичну таблицю, будуть вчитуватися в цифри, але не схотять увійти у їх значіння і заінтересуватися змістом, що є поза ними. А може навіть і поставлять питання, що вкінці буде робити „Просвіта", коли вже в кожній громаді стане читальня? А ми до цього вже доходимо.

А тимчасом орґанізована праця над освітою дорослих кинула вже давно всякі рямці і кліточки з написами, а рахується з одним — з *людиною*, з її потребами, а ще важніше: з її участю і впливом, посереднім чи безпосереднім, на хід подій, від яких ніяким робом не можемо себе ізолювати, хочемо, чи не хочемо, чи нам це любо, чи може противно.

На цьому тлі йде завзята боротьба за людину і її душу. Найкраще це зрозумів воюючий комунізм. У своїх державних творах він опанував цей терен неподільно і в них нема іншої освіти дорослих, як тільки казьонно-офіційна. Всяка інша, головно громадської ініціятиви — це контрреволюція. За приміром воюючого комунізму стараються вступати на цей шлях і деякі демократичні держави. Не йдуть вони так ексклюзивно, всеж таки розвивають над роботою в тій ділянці таку контролю, яка досі була невідома під цим оглядом. А тоді багато нелюбих віхилень громадської ініціятиви вважається революційним актом. Іде боротьба і в самій приватній громадській ініціятиві. Знаючи, якою великою є сила орґанізованої праці, всі ті, кому вона нелюба, йдуть на руйнування орґанізованого життя, без огляду на те, чи потраплять поставити на те місце щось свіже і нове. Підсувають усякі мотиви, щоби ведену працю зробити предметом ненависти й погорди. Особливо ярко представляється ця картина в наших умовинах. Наклепами, перекручуванням фактів з одного боку, байками про панську, ундівську чи попівську освіту з другого, про неволення селянсько-робітничих мас якоюсь верхівкою, а далі за тим невідповідальною аґітацією в освітніх клітинах доводять до вічного неспокою, безпримірної підзорливости і стихійної ненависти. Накидаючи себе

ший час відгравати важну ролю ще одна риса, а нею є боротьба з неписьменністю.

Найкращі пляни і почини кермуючого органу остануть пустоцвітом, коли відповідальна частина громадянства не буде відчувати твердого обовязку бути практичними і діяльними носіями тих плянів і починів. Тільки таким робом створиться догідна і пригожа атмосфера, а за нею матеріяльна підстава, котра ще довгі часи мусітиме опиратися не тільки на впливах із запотребування освітніх засобів, але на непевній і хиткій жертвенности. Як ця сторінка відгомону на ведену працю виглядає, доказів на те не треба далеко шукати. Вистане заглянути до протоколів усіх попередніх Зборів, до видаваних остережень, зазивів, прохань і погроз. Навпаки, невідповідальність частини громадянства доводила часто до вбивства живого і здорового плоду в лоні матері. А велика байдужість до освітніх питань, недостача якогонебудь захоплення, відсутність творчої любови давали сильний розмах воріжим геростратовим течіям нищення і руйнування, та ще й убирання себе в піря турботи журби і неспокою за всенароднє добро.

І таким є нині той терен, на якому приходиться нам працювати. Прикру і нестерпну атмосферу я представив ще дуже спокійно і

несвідомим шарам як їх опікуни й оборонці, підсувають їм такі мотиви ділання, які мусіли заставити Головний Виділ до стосування найгостріших засобів, що ними він розпоряджає, тобто розвязування читалень, а навіть розвязання одної філії. Притягається несвідомих до політичної боротьби, доказом чого політичні енунціяції двох читалень одного повіту, енунціяції писані одиницею, що надужила довіря членів читальні. Того роду робота мусить стрінутися з найрішучішою поставою Головного Виділу, який в імя чистоти освітньої роботи мусітиме, хоч з тяжким серцем, стосувати засоби, що поставлять край такій роботі.

Всеж таки знаємо одно, що самими засобами того роду багато не вдіється. Тут мусить іти робота, яка на місце голошеної неправди, ненависти, на місце ворожих гасел цілому нашому національному життю, буде давати зміст, що нам не тільки потрібний під цю пору, але й наказаний життєвим розвитком і життєвою потребою у цілий зріст.

І Головний Виділ уже роками передбачував цю потребу. Він впровадив у свою роботу такі характеристичні риси: одна риса — слідкувати за науковою орґанізацією освітнього питання, за ходом роботи в ньому в усіх родах освітньої праці, провірювати власні умовини і після такої провірки прикладати чужий досвід до власного життя; друга риса — постачати якнайбільше провідних і підручних засобів для всіх тих, що хочуть присвятити себе освітній роботі; третя риса — не забувати, коли навіть доводиться бачити висліди праці в деяких ґрупах і поколіннях, що наростають нові, молоді покоління, до котрих треба буде навертатися з елементами праці. Забуваючи це, наражуємо найкращі досягнення й успіхи на те, що після доби розквіту може прийти, а навіть мусить прийти доба упадку; в наших особливих умовинах буде ще дов-

здержливо. Торкнуся ще одного. А це тої радости із шкоди, яка появляється часто на лицях осіб, чи груп, коли вони бачать затяжну боротьбу інших і дивляться, хто витримає, а хто скервавиться. Їм здається, що таким робом захистять напевно свою хату з краю. Ще є й такі групи, котрі тільки чекають моменту, коли буде можна завдати удар ззаду, у відповідній порі. Ці моменти ще тяжчим роблять положення Товариства і робітників у ньому.

А ми можемо сміливо й отверто сказати, що колиб такої атмосфери не було, Збори виталиб нашу роботу з найгарячішим захопленням. Відгомін цього захоплення доходив би в кожну хату, до всіх українських душ, відривав би їх бодай на одну хвилину дня від звичайної їх роботи, а переносив би у молитовний настрій, який вязав би нас усіх в одну направду громаду, серця якої, настроєні на один тон, виконували би в один такт ритмічні рухи в імя добра українського народу.

І тому найвищий час з повною розвагою і цілою відповідальністю поглянути на положення. І ми стіймо за життевим рухом. Ідім за поступом і духом часу, зриваймо з нашої вдачі і внутрішніх прикмет усе те, що стоїть на перешкоді достроюванню себе до нового ладу і світогляду! Але вічні цінности, якими є спільність національного почування, віра і мова, спільні історичні переживання, ті цінности, які є основами нації і їх змагань, нехай остануть дорогими силами і побудами, якими були впродовж історичної нашої мандрівки. У шляхотному і високому плеканні та переживанні тих цінностей, у любові, яка випливає з них і має вязати всіх без різниці в одну народню громаду, лежить розвязка того складного духового процесу, який такою силою заволодів нинішнім світом, який творить основу питання про освіту і виховання дорослих, а якого дальший хід, у що сильно віримо, мусить скінчитися не перемогою кляс, груп чи станів, а тільки перемогою вільних, але й відповідальних народів.

•

Від Редакції. Точніше звідомлення з Загальних Зборів „Просвіти" подамо через відсутність місця у черговому числі „Діла".

Як скрізь на Волині...

(Допис з Кремянця.)

Мирно і гладко проходило церковне життя на Туниках (дільниця м. Кремянця). Панувала серед парохіян взаємна згода, а між ними і панотцем — щирість та любов. Церква була тим місцем, де спрацьовані в тяжких щоденних трудах туничани находили собі відраду, підкріплення й розвагу.

Так було, але тепер нема. В травні минулого року вмер настоятель українець о. Подлявський, і варшавська православна митрополія призначила на його місце о. Боришкевича, зробивши його одночасно і членом дух. консисторії. Ходили поголоски, що о. Боришкевич — це один з чолових РНО-вських протоєреїв, що держать на собі московське православіє на Волині, а на ділі розбивають парохіян на ворожі табори й у такий спосіб нищать церкву; що і до дух. консисторії його призначено для боротьби з українізацією церкви по цілій Волині. Туничани не надавали значіння цим поголоскам, бо не переконалися ще на своїй шкурі про працю московських діячів, а знали лише про неї з оповідань і преси; хотіли вірити, що о. Боришкевич хоч і не замінить собою цілковито світлої особи покійного о. Подлявського, то принаймні буде старатися стати його гідним наслідником.

Тимчасом не так воно склалося, як бажалося. І за кілька місяців о. Боришкевича виставили з консисторії: чи він не так ревно боровся проти українців, чи вже занадто був ревним, чи — може — просто виявив свою нездатність до спокійної адміністраційної праці, це для ширшого загалу невідомо. Що-правда, самих туничан він старався переконати, що його видалили з консисторії, бо він хотів завести в ній порядок та правду. В кожному разі туничани йому щиро співчували, і, коли пізніше духовна влада хотіла його перенести з Туник, то на його просьбу чимало їх виступило в оборону його, хоч інші радили не вмішуватися до цієї справи і казали: „Не наше діло попа судити, — на це є архиєреї".

Скоро туничани переконалися, яке „золото" в них залишилося. Перш за все завдяки його заходам, туницька церква втратила гарного діякона о. Ковалевського, який був корисним парохії, але не вмів догодити о. протоєреєві. Єдність парохіян відійшла до споминів; тепер туничани поділені о. Боришкевичем на два нерівні гуртки — на менший, що для нього є „сіллю церкви" і на більший, який нібито ніщо... Саме богослуження, з утратою о. Діякона Ковалевського, зробилося не тим: провадиться спішно, недбало, з пропусками. В проповідях парохіяни чують слова, які ображають їх релігійне почування. „Батюшка — говорить напр. о. Боришкевич — в нових ризах подобен Господу, блистающему во светє"... А слухачі в простоті свого серця думали, що богоподібним роблять чоловіка не „нові ризи", а святість і праведне життя. Нарешті, почалися сварки та непорозуміння між парохіянами і настоятелем: о. Боришкевич затубив деякі грошеві докази і, коли парохіяни виясновали йому на підставі документу, то він схопив його, а до присутніх звернувся з грізним наказом: „расхадісь, бунтовщикі"!...

Про такі вчинки о. Боришкевича парохіяни подали до відома митрополита Дениса, просячи не підривати авторитету духовенства і релігійного настрою віруючих та звільнити їх від названого настоятеля. Численна їх делеґація два дні добивалася особистого побачення в митрополита, але не була прийнята. Ходять поголоски, що митрополит має доручити (звичайно комусь з однодумців о. Боришкевича) розглянути скаргу на нього і перевірити подані в ній факти; консисторія-ж нібито поставить справу так, що в стан оскарженого мусить бути поставлений церковний староста, бо разом з іншими парохіянами підписав скаргу до митрополита. Це відповідає головній засаді консисторської поведінки: судити не того, хто завинив, а того, хто оскаржує.

З другої сторони, серед кремянецьких РНО-вців ходять і такі вістки, що архієпископ виленський Теодосій має скоро вмерти, на його місце піде архієп. гродненський Олексій; тоді епископа кремянецького Симона (який є одночасно ректором волинської Дух. Семинарії) призначать до Ґродна, а ректором Семинарії на його місце — о. Боришкевича. Це для туничан було би не зле; але хто його знає, коли вмре архієп. Теодосій?!

Тимчасом мирного життя в туницькій парохії нема; згода і любов між парохіянами і настоятелем щезла; з церкви виносять вже не відраду і радість, а незадоволення і смуток. Ясно, що в умах громадян повстає питання, чи не час покінчити вже з московським православієм, урочисто вивезти його носіїв на тачках та орґанізувати в себе церкву за допомогою епископа Миколи Чарнецького. Будуччина напевне покаже, це власне треба шукати виходу. Школа, що в такий час наші українські провідники-духовні й світські — чомусь мовчать, неначе в рот води набрали!...

Туничанин.

Українська наука на вигнанні.

З нагоди девятиліття Української Господарської Академії в ЧСР.

II.

Марево ліквідації. — Майно Академії. — Стипендіянти, видання, книгозбірня і дипльоми.

У середині 1928 р. період нормального функціонування школи скінчився: розпорядком Міністерства Хліборобства 3. липня 1928 р. припинено оголошений і розпочатий уже запис нових слухачів і приписано Академії приступити до ліквідації. Якщо обставини не зміняться, то Академія доживає останній семестр.

Зі справоздання про діяльність Академії проректора проф. Л. Бича наведемо деякі цікаві дані. Академія утримується субвенцією від чехословацького уряду. Майно Академії оцінюють на 1.600.000 чеськ. кор. З цього майна найкоштовнішою є книгозбірня Академії. За 9 літ було в Академії 114 викладачів, із цього 20 чехів. Тепер Академія має 78 членів лекторського персоналу і асистентів, але з цього активних є лише 65, інші на безтермінових відпустках.

Із 700 публікацій Академії 77 проц. видано в українській мові, а 23 проц. в чужих мовах (чеській, німецькій, французькій, англійській, італійській, еспанській та сербській).

Професура Академії брала участь у численних українських і міжнародніх зїздах. Для підготовки молодого наукового дороступ при Академії істнує інститут професорських стипендіянтів. Із 62-ох 41 успішно закінчили свій підготовчий стаж.

При Академії широко розвинулася видавнича діяльність, яка на початках була спрямована майже цілковито в напрямі забезпечення слухачів підручниками в українській мові. Нині центр ваги перенесений на видання наукових праць професури. До цього часу видано 207 публікацій розміром 2110 аркушів. Звертає на себе увагу науковий орґан Академії „Записки УГА", якого вже вийшло 2 томи і в цих днях виходить 3-ій том.

Друковані видання Академії розсилаються по високих школах та наукових закладах майже цілого світу в обмін.

При Академії є чимало навчально-допомогових установ: кабінетів, лябораторій, ферм, семинарів і т. п., разом числом 73.

Книгозбірня Академії нараховує 29.000 томів. 90 проц. всіх книжок належать до тих фахів які викладаються в Академії. Книжки в українській мові складають 22 проц. Книгозбірня Академії є одною з найбогатших бібліотек, щодо студіювання господарських проблем України. Релятивна скількість книжок в українській мові постійно зростає супроти російських.

За шість перших років до Академії вписалося 786 слухачів, з них 98 проц. української національности, а 2 проц. інших (білоруси, жиди, чехи та ін.).

Вже закінчило Академію з титулом інжиніра 444 особи. З того числа: 103 аґрономи, 78 лісівників, 46 хеміко-технольоґів, 88 гідротехніків, 129 економістів, кооператорів та статистиків.

Протягом ближчого року має закінчити Академію 120—140 осіб. Інжинірі, що скінчили Академію, розмістилися на працю по 16 країнах Европи, Америки та Азії. 185 інжинірів працює в ріжних місцях Польщі, з них значна кількість на українських землях по своєму фаху, решта в фахах зближених, переважно вивчених в Академії.

С. Ко-ський.

(Продовження буде.)

——o——

З під усякої дискусії.

Справа реактивування української ґімназії в Тернополі усувається зпід усякої дискусії. Так сказав куратор Свідерський.

Зближається кінець шкільного року, іспити і записи, а з ними всякі приготування до нового шкільного року. Самозрозуміло, що коли як коли, то саме у червні школа інтересує не тільки учителів і учнів, але й їх батьків та ширші круги нашого громадянства. Серед нього стала пекучою справа реактивування трьох розвязаних ґімназій, що були одною з численних жерств відомої у нас пацифікації. Приватні ґімназії Рідної Школи в Дрогобичі і Рогатині не істнують, алеж всеж таки значна частина молоді розвязаних ґімназій, а може і більшість, користає там з науки на приватних курсах малих семинарій, що їх відчинили там дотичні ординаріяти. Інакше з Тернополем. З 470 учнів усього найбільше 50 кінчить цього року науку (і це переважно учні трьох найнижчих кляс), решта, себто понад чотири сотні, головно вищі кляси, остають цілий рік без науки. Міністерство віроісповідань і освіти зарядило, що тільки учні трьох найнижчих кляс можуть бути приняті в одній з польських ґімназій в Тернополі, а з вищих кляс тільки в польських ґімназіях поза Тернополем, при чому про кожне приняття рішає сама кураторія. Як сказано, по довгих заходах, кураторія приняла щось около 20 щасливіших і богатших хлопців з вищих кляс до ріжних польських ґімназій. Хлопці заплатили цілорічну таксу за науку, але дирекції дотичних ґімназій невдовзі майже всіх їх викинули зі школи, покликуючися на якесь зарядження кураторії. І ті всі, очевидно, також стратили рік.

Тернопільські поляки, знані на цілий край з найбільшого, прямо звірячого шовінізму і безглядної нетерпимости супроти українців, ликували і ликують, що в Тернополі вже взагалі ніколи не буде української державної ґімназії, як також у цілому тернопільському воєвідстві, в якому протиукраїнський дух і режім є найяскравіший з цілої Польщі. Проти українців юдить безнастанно місцевий польський тижневик (давніше вшехпольський, нині санаційний) „Глос Польскі", редаґований жидом-вихрестом Пічелесом-Орлінським, недавнім вшехпольським сенатором,

я сьогодні найбільшим стовпом тутешньої санації.

З учительського збору розвязаної гімназії не осталo й сліду. Директор Губчак одержав посаду підрядного учителя в державній гімназії в Пйотркові коло Лодзі, двох молодших учителів одержали теж посади, а девятьох вже спенсіоновано, визначуючи їм невеличкі емеритури, бо ще кожному бракувало багато літ служби. Пятьох з примусових емеритів внесло позов через адв. д-ра Ст. Барана до Найвищого Трибуналу Адміністраційного проти примусового спенсіонування, інші з долею погодилися. Решта жде спенсіонування в біжучому місяці. В мурах української гімназії приміщено польську державну дівочу гімназію, котру основано безпосередньо по розвязанні української гімназії. Учителі розвязаної гімназії снуються по вулицях як блудні вівці і вже близько рік гайнують дорогий час, крім двох-трьох, що займаються громадськими справами. Маючи час, нарікають на всіх і вся і — очевидно — на губу є дуже „ліві". В дійсности, самі безпомічні, ширять паніку і зневіру у нашої публики.

Ті невідрадні відносини змусили декого з живіших місцевих людей, як і виділ Кружка „Рідної Школи", до скликання ширшої наради, в якій взяли участь і батьки учнів розвязаної гімназії. Рішено вислати делегацію до куратора Свідерського, у котрого мали порушити справу прийняття учнів розвязаної гімназії до інших гімназій, справу переміни дівочої гімназії Рідної Школи гуманістичного типу (кляс від 4-ої до 8-ої) на коедукаційну гімназію з клясами від I до VIII. і врешті розвідати, чи є надія на реактивування української державної гімназії. Цілу акцію взяли в руки люди, що стоять здалека від політичного життя і тому з розмислом не втягнено до цієї акції обох місцевих послів д-ра Степана Барана і д-ра Дмитра Ладику, щоб справа не мала найменшої політичної закраски. Вибрано делегацію під проводом о. каноніка Володимира Громницького, людини тактовної і приємливої у польських урядових кругах, до котрої прилучилися і відпоручники виділу Кружка Рідної Школи.

В четвер 28. травня ц. р. приняв депутацію куратор Свідерський. В першу чергу порушено справу прийняття учнів розвязаної гімназії. Депутація просила, щоби принято до гімназії в Тернополі всіх учнів, котрих батьки мешкають в Тернополі, або котрі доїзджали до Тернополя і щоби інших учнів принято до тих гімназій, до яких батькам буде найлекше післати своїх дітей. У цій справі запитала ще депутація, чи дальше ще істнує заказ принимання учнів вищих кляс до тернопільських гімназій. На це відповів п. Свідерський, що міністерство не знесло досі заказу принимання старших учнів до тернопільських гімназій і взагалі не видало ніяких нових заряджень. Сам куратор буде невдовзі в міністерстві і порушить цю справу. Учні вже тепер можуть вносити подання прямо до кураторії (це, очевидно будуть робити їхні батьки) з наведенням місцевости, в котрій хотять ходити до школи (з виключенням українських гімназій). До подання — як подано вчора в „Ділі" — треба долучити останнє шкільне свідоцтво і свідоцтво моральности. Подання можна вносити поодиноко, або колективно, але тоді щодо кожного треба навести, де хоче ходити і долучити згадані залучники. Є річ вказана, щоби подання вношувано окремо для кожного учня, бо справу кожного кураторія буде трактувати індивідуально. Іспитів колишні учні не потребують здавати, коли вписуються до тої самої кляси, до котрої ходили попереднього року. Від себе скажемо, що про прийняття або неприйняття рішить дотичний постерунок поліції, котрий кожному громадянинові польської держави виставляє невідкличне свідоцтво благонадьожности чи неблагонадьожности.

Другою була справа переміни теперішньої дівочої гімназії Рідної Школи в Тернополі на коедукаційну гімназію. У цій справі куратор Свідерський заявив, що коедукація у вищих клясах є виключена, а щодо коедукації у нижчій гімназії, то він їй не буде противний, коли знайдеться відповідний льокаль і відповідний учительський збір.

Вкінці депутація запиталася, що буде з реактивуванням розвязаної гімназії в Тернополі. Це було найбільше дразливе питання і для куратора видимо небажане. На питання треба було таки дати якусь відповідь. І куратор Свідерський її справді дав, кажучи до депутації, **що справа реактивування української державної гімназії усувається взагалі зпід всякої дискусії.** То було дійсне фінале довшої розмови куратора Свідерського з тернопільською депутацією, до котрої крім о. Вол. Громницького, як провідника, входили ще д-р Степан Брикович, д-р Степан Чужак і д-р Іван Яворський. Зі сказаних куратором Свідерським слів виходить ясно, що рішаючі круги фактично не думають про реактивування української шкільної установи, що проістнувала повних 32 роки і причинилася дуже до двигнення освіти і культури на галицькому Поділлі. Не думають також про поважніші полекші для того, щоби учні розвязаної гімназії могли скінчити свої студії.

Депутація по правді вернула з нічим, бо п. Свідерський не дав їй ніяких конкретних зобовязуючих запевнень. По своєму приїзді скликала делегація знова ширшу нараду і здала справу зі своєї поїздки.

Тернопільські вшехполяки і санатори під проводом Пічелеса-Орлінського мають тепер спромогу дальше ликувати!

—o—

Помер посол Ян Домбський.

Дня 5. червня помер у Варшаві в шпиталі голова Людового Стронніцтва, віцемаршал сойму посол Ян Домбський.

Покійний родився 1880 р. Був по черзі послом у всіх польських соймах від Стронніцтва Людового. В 1920 р. вів переговори з СРСР у справі заключення мира, а в 1921 р. був головою польської делегації в Ризі, яка то делегація заключила мир із СРСР. Покійний був теж віцеміністром закордонних справ, а в 3-ім соймі був віцемаршалом. Помер на недугу рака. Після Домбського припаде пос. мандат адв. Крисі.

—o—

Польська католицька ґазета проти католицької церковної процесії.

Ендецький „Курєр Львовскі", злякавшися таки занадто поважної конкуренції санаційного краківського „Курерка", після стушування трошки на деякий час свого старого україножерного зоольоґізму, починає знову витягати з підручного арсеналу всі випробовані роди своєї „публицистичної" зброї: брехні, наклепів, провокацій, погроз і шантажу.

В останньому числі з 6. ц. м. маємо дві замітки, в яких усі ці квітки красуються пишним вінком. Перша замітка має наголовок: „Чому це толерується?" „На марґінесі українських „церковних" демонстрацій". Слово „церковний" цей ультракатолицький часопис бере в „лапки", так само „процесія" і „побожний": бо для „Курєра Льв." греко-католицька церковна процесія в дні Зелених Свят на львівські цвинтарі, це виключно „визначно політична і провокаційна супроти польського населення демонстрація". У звязку з цим подиву гідним поглядом на характер католицької процесії з участю численного духовенства, церковними хоругвами і тисячами вірних, що йдуть скласти вінки на могили їхніх рідних і близьких, — польський католицький орган накликує проти таких процесій поліцію (!) та одночасно й сам погрожує: „було би (читаємо там) великим ризиком збоку українців рахувати в цьому випадку на потурання („поблажлівосьць") польським громадянством". Чи це не звичайний шантаж: або перестанете уладжувати церковні процесії, або ми проти них „млодзєж народову" з їх палками зорґанізуємо?! Ано, може і таке диво не виключене...

Того самого типу є і друга замітка, зараз повуч з попередньою. Вона повторює за братнім краківським „Курерком" „ревеляційну" вістку, що в салі Великого Театру у Львові відбудеться в неділю в 12. год. вполудне святочна академія з нагоди ювилею Впр. митрополита Шептицького. Разом з краківським „Курерком" львівський „Курерок" дивується, що у салі міського театру, на якого щорічний великанський дефіцит ідуть гроші також українців-львовян, від непамятних часів, відбудеться в полудневих годинах, для театру зайвих, поважна академія на честь високого католицького духовника! Такий факт називає львівський „Курерок" „хвилюючим" („непокойонци")!

Нема то, як „правдива" — польська ендецька католицька мораль і правдивий ендецько-католицький підхід до справ католицької Церкви і віри!

ОСТАННІ ВІСТИ

Б. БЕРЕСТЕЙСЬКІ ВЯЗНІ У СЛ. СУДДІ.

Апеляційний слідчий суддя для справ надзв. ваги Демант переслухує бувш. берестейських вязнів. Візвали до нього пос. Барліцького, Лібермана, Дібоа, Керніка та бувш. посла Праґера. Рівночасно повідомлено про візвання тих, що зложили кавцію по 10.000 зол. від кожного. Нині мають переслухати м. і. посла Вітоса. Барліцький після переслухання сказав, що суддя Демант завдав йому кілька додаткових питань і заявив, що кінчить слідство і справу передасть прокураторові. Пос. Ліберман прийшов до с. Деманта з оборонцем Гоніґвілем і сказав, що приходить із оборонцем задля забезпечення своєї особи, бо до сл. судді, який покрив усе, що діялося в Бересті, не має довіря. Зрештою вияснення дасть на суд. розправі. С. Демант не зголився переслухувати пос. Лібермана в присутності оборонця. На просьбу оборонця, щоби підписав відповідний протокол, суддя відповів оборонцеві, щоби вніс подання. Те саме повторилося при переслуханні інших свідків.

Зачувати, що в понеділок покличуть усіх обвинувачених разом до сл. судді Деманта. Він їм зясує всі слідчі акти. Щойно тоді замкнуть слідство.

МАРШАЛКІВСЬКИЙ СУД У СПРАВІ ПОС. ЯВОРСЬКОГО І ЄРЕМИЧА.

Дня 5. червня відбулося перше засідання марш. суду у справі пос. Яворського (Укр. Кл.) і пос. Єремича (біл.). В однім білоруськім тижневичу закидали Єремичеві, що вдає опозиціоніста, а бере гроші від санації на осв. цілі. Пос. Яворський зажадав у тій справі вияснень від Єремича. Єремич зажадав марш. суду. Арбітром Єремича є пос. Барліцький, Яворського д-р Олесницький.

НОВИНКИ

— **Позір, Бережанщина!** Ювилейне свято в 30-літні роковини Епископства Ексц. Митрополита Андрея ґр. Шептицького відбудеться в Бережанах дня 7. червня ц. р. — Ексц. Митрополит заповів приїзд до Бережан в неділю дня 7. червня ц. р. в год. 5-ій попол. Тому всі процесії повинні явитися пів до пятої в ринку, щоби можна уставити їх на означеному місці. 4—4

— **Святочна Академія** з нагоди 30-літнього ювилею Митрополита Кир Андрея Шептицького відбудеться в неділю, 7. червня 1931 р., точно в 12-ій год. вполудне у великій салі Міського Театру у Львові. На програму складаються промова посла Михайла Галущинського, мішані та мужеські хори й кантата Василя Барвінського в

ВІДГУКИ ДНЯ.

Два ризиканти.

Світ є несправедливий. Дає нераз одному цілий вінець, а другому й маленького лаврового листка жалує. Ясна річ, що маю тут на думці двох людей рівномірно заслужених, а не генія і осла, чи героя і труса. В таких випадках ніхто не думає нарікати на кривду, хоч і тут нераз буває так, що осла подивляють, а труса декорують.

Не це маю на думці. Я власне хочу взяти під увагу перший випадок, де рівні заслуги, а нерівна слава.

Останні дні принесли нам два визначні, а карколомні рекорди: професор Пікард піднявся на 16 кільометрів у гору, а б. президент Франції, старушок Думерґ... оженився.

Обидві події занотувала світова преса, але — на жаль — неоднаковими черенками. Ризиковний крок Пікарда великими як палець, а ще більше ризиковний крок Думерґа малими як мак. Зрозуміло, що й читаюча публика признала тільки Пікарда героєм, людиною зі сталевими нервами і поклала на його чоло великий лавровий вінок. Для Думерґа не остало й листочка, так ніби його чин зовсім щось буденного, незамітного, мало вартісного для людства.

Почуваюся до обовязку бодай по змозі своїх сил направити несправедливість. Коли Пікарда вбрали в вінок слави, то Думерґові щонайменше те саме належиться, коли не більше.

Пікард...

Видумав собі одного дня спеціяльний бальон, другого дня збудував, а третього полетів у стратосферу. Побув там кілька годин, а потім потягнув за шнурок і випустив трохи ґазу. Взявши з собою баньку кисня, Пікард дихав ним доти, доки не втратив притомности і не осів на якійсь горі. Там його найшли і відратували. Крапка.

Думерґ...

Шістьдесятькілька років пережив у закаменілім парубоцтві, користаючи з усіх добродійств цього стану включно до таємних дверей у Елізейській Палаті. Коли хтось хотів його вирвати з цього блаженства — Думерґ усміхався, поташкував і... далі парубкував. Аж одного дня „взяв" і станув на шлюбнім рушнику. Без приладів, без шолома, без баньки з киснем. Голіруч, простоволосий, рішений на все. Поїздка Пікарда в стратосферу тревала ледви кілька годин, поїздка Думерґа в подружу атмосферу треватиме довгі літа, бо французи народ довговічний, а Думерґ, як кажуть, добре тримається.

Питання, що є більше небезпечне: стратосфера, чи подружа атмосфера, це — думаю — давно науково вирішене. В одній і в другій запирає чоловікові віддих, викидає з памяти, тільки в другій мука непомірно довша і ніхто не біжить рятувати.

Пікард зараз на другий день сказав, що повторить свій очайдушний крок. Сумніваюся, чи сказав це на другий день геройський Думерґ, хоч його подвиг був на око далеко менше ефектовний.

Світ летить на ефекти. Тому так несправедливо розділив славу між двох найбільших ризикантів нашого часу.

Галактіон Чіпка.

честь Митрополита Шептицького на мішаний хор у супроводі симфонічної орхестри. Виконавці: Товариство Львівський Боян, Товариство Сурма, Хор Духовної Семинарії і Т-во Бандурист. Карти вступу у „Народній Торговлі", а в сам день концерту при касі театру від 11-ої год. зранку. Українське громадянство повинно масово взяти участь у цьому святі, маніфестуючи свою найглибшу пошану для особи Ювилята та зрозуміння Його заслуг для української нації.

— **Загальні Збори „Кооперативи Український Театр" у Львові** відбудуться в понеділок дня 8. ц. м. в 6-ій год. веч. у салі „Української Бесіди".

— **Зїзд українських пластунів еміґрантів.** Дня 7. червня 1931 р. відбудеться в Празі установчий зїзд Союзу Українських Пластунів Еміґрантів. Цей Союз, що обєднує всіх українських пластунів поза межами батьківщини повстав ще 2-го листопада 1930, коли то в Празі відбувся підготовчий загальний зїзд, на якому доручено тимчасовій команді превести затвердження владою статута і скликати установчий зїзд. Зїзд відбудеться в помешканні „Студентски Домов", Прага — II., Альбертов., початок в год. 10-ій. В справах С. У. П. Е. та зїзду звертатися на адресу: Д. Козіцький, Прага II., Альбертов, „Студ. Домов". (Адресу писати латинкою).

— **Дивний розпорядок.** Сокільські гнізда повідомляють нас, що староство в Перемишлянах вислало до громадських урядів обіжники, аби наші Т-ва „Соколи" і „Луги" взяли участь в сокільських чи лугових одностроях у повітовому святі в Перемишлянах дня 7. червня 1931. Дивним видається це зарядження в часі, коли саме тепер відсиджують кару кількадневного арешту члени тих товариств за те тільки, що стояли в одностроях у Великодні Свята при плащениці. Видно, що у цьому випадку не обовязує розпорядок міністра внутр. справ з дня 26. II. 1917 р. (Dz. p. p. Nr. 76.)

— **З львівської хроніки.** При вул. Кентшинського 35. 18-літній Евген Олексів хотів отруїтись тому, що дівчина покинула його. Нещасного самовбивника відвезено до лічниці і є надія, що він буде жити, любити ще не одну дівчину і сміятись з тієї, яка його покинула. — На Погулянці якийсь кавалер збещестив Настю Паранчук, зрабував у неї 42 зол. і втік. — До помешканні Льолі Вольф на Замарстинові закрались злодії, забрали гардеробу вартости 900 золотих і пропали. — До Реґіни Левенталь також заглянули злодії і вкрали два футра, вартости 2000 золотих. — У поїзді арештовано Венямина Канчольца за те, що він крав валізки пасажирів.

— **Тисячу кг. коропів викинула хуртовина.** 4. червня навістила громади Библо, Дитятин, Хохонів (Рогатинщина) велика хуртовина з дощем. Знищила 230 гект. засівів. Ріка Бибелка виступила з берегів і перервала греблі. З двох рибних ставів, що є власністю архиепископства в Конкольниках, вода зібрала около 1000 кг. нарибку коропів. Шкоди є на 18.000 зол.

— **Залізнича катастрофа.** Дня 5. червня в ночі вискочив зі шин товаровий поїзд Варшава-Бересте біля стації Тересполя. Три залізничники тяжко ранені, 10 вагонів розбитих.

— **Великий комуністичний процес у Перемишлі.** Перед судом присяглих у Перемишлі починається процес проти 18 комуністів, а саме проти Юліяна Кошка, Пантелеймона Ляха, Льва Жмінка, Миколи Левандовського та інших (решта молоді жиди), яким закидають державну зраду. Підсудних боронять д-р Ляндав зі Львова та трьох адвокатів жидів з Перемишля.

— **Переїханий мотоциклем.** У Львові на розі вул. Городецької та Білінських підкомісар прикордонної сторожі зі Стрия Ґет переїхав 8-літнього учня 2-ої нар. кляси Муравського. Хлопця перевезли у шпиталь у дуже грізнім стані.

— **Знов мотоциклева катастрофа у Львові.** За стрийською рогачкою перевернувся мотоцикль, яким їхав студент Тадей Томашевський. Томашевський упав на каміння і розбив собі голову так, що лікарі не мають надії вдержати його при житті.

— **Автобус у рові.** Коло Каліша автобус перевернувся в рів, при чому 5 пасажирів поранилося дуже тяжко.

— **Шлюб сестри рабіна-чудотворця.** Відомий рабін-чудотворець Роках із Белза віддав заміж свою сестру Етку за сина рабіна з Ковля. Весілля почалося в суботу, а тревало майже тиждень. Шлюб відбувся після стародавнього жидівського звичаю, з величавими церемоніями, при участі 5000 гостей, між ними були гості аж з Букарешту, Мукачева, з Відня і Черновець.

— **Урятував потопаючу, а сам утопився.** Ученик 6-ої кл. варшавської ґімназії Людвик Гуторович, купаючись у Віслі, побачив, що учениця Недзялковська поплила на заборонене для купелі місце і почала потапати та благати ратунку. Гуторович поплив рятувати ученицю і справді витягнув її з глибини і передав товаришеві, що надплив пізніше, але сам так утомився і зденервувався, що пішов на дно. В понеділок його похоронили. Недзялковська була на похоронах того учня, що її урятував, а сам утопився.

— **Українське Т-во Допомоги Еміґрантам з В. України** у Львові поручає дуже солідного, здібного й симпатичного юнака, абітурієнта ґімназії, придніпрянця, сироту як інструктора до дітей на літні вакації. Зголошення приймаються: вул. Руська 3, III. п., Т-во Допомоги еміґрантам від 6—8 вечором.

— **Нині, в суботу, 6. червня Російський балалайковий концерт.** У салі „Кольосею" відбудеться в год. 8.30 веч. артистичний концерт рос. балалайкової трупи під проводом арт. Евг. Дубровіна. На програму складаються сумовиті пісоньки рос. еміґрації. Крім тих пісень багато романсів, пісні тайги Далекого Сходу, Кавказу і ціла низка клясичних творів міжнародньої музики. Трупа Дубровіна, відома в усій майже Европі, виступить сьогодні із своїми найкращими точками. Білети на концерт у невеличкій скількости можна набувати в ціні від 80 сот. до 4 зол. в касі кіна „Коперник", а від год. 6. веч. у касі „Кольосею".

—o—

З театру.

Великий Театр: „МАЗЕПА" — опера в 3 актах П. Чайковського.

Траґедія Мазепи діждалася поруч численних літературних також кількох музичних опрацювань, в тому числі й опери П. Чайковського, скомпонованої до слів М. Чайковського на основі відомої поеми Пушкіна, знаної ширше нашому громадянству з перекладу Гребінки. Не диво, що постать Мазепи в цій опері не тільки бліда, але й історично викривлена, зате Кочубей виходить справжнім героєм і симпатії публики очевидно по його боці.

Музика „Мазепи" нагадує в неодному місці інші опери тогож композітора, зокремаж „Онєґіна" і „Пікову даму", в яких — поруч йогож численних симфоній, музики камеральної і фортепянової, а також кількох популярних балетів — заблестів увесь великий музичний талант Чайковського. Особливо сцени, що малюють понурий настрій, найшли у Чайковському знаменитого ілюстратора, тому не диво, що музично ті сцени роблять велике враження. Дуже гарні теж поодинокі арії, а прекрасно гармонізовані хори, жіночі й мужеські, в яких аж переливаються українські народні мотиви, просто хапають за серце. Про велику мистецьку інвенцію Чайковського, як творця цієї опери, свідчать найкраще отсі місця: аріосо Андрія, арії Мазепи в I. і IV. відслоні, останнє прощання Кочубея з Іскрою і колисанка Марії (у Лепкого: Мотрі) в останній сцені, дальше хор дівчат у I. відслоні, міш. хор і українські танці, скарга жінки Кочубея і сумний жіночий хор у III. відслоні. Загально треба сказати, що „Мазепа" Чайковського є з музичного погляду високовартісною оперою, якої вартість ще підносить добра інструментація. А вже просто потрясаюча є пригривка до III. акту, яка музичними засобами ілюструє велику битву під Полтавою; в цій пригривці творчість Чайковського заясніла у повному блеску і справді полонила видців.

Виставлено „Мазепу" у львівському театрі доволі дбайливо (реж. дир. Залеський), одначе деяких важних моментів не підкреслено зовсім, ні не відмічено, а деякі підкреслено фальшиво. Коли з народніми строями дівчат, хлопців, козаків, служби Кочубея і т. д. можна було в загальному погодитися, то і полк. Кочубей, і його жінка, і їх донька Марія (остання в I. відслоні) були убрані рішуче за скромно. Сам Мазепа був знову надто вже старим, сивим дідусем, коли міжтим в часі тої акції він щойно переступив 60-тий рік життя, а виглядав ще молодше. Таксамо разили у такого магната, яким був Кочубей, примітивний стіл і нужденна скатерть на ньому — і то на принятті в честь гетьмана! Не розуміємо також, чому жінка Кочубея являється в пізніших сценах як жебрачка. Абсурдом з історичного погляду є поява вже в I. відслоні відділу шведів, що на відгук стрілу гетьмана виростають наче зпід землі для його оборони, як не меншим абсурдом є й ворожа постава товпи в цій-же відслоні супроти Мазепи, якого та товпа в тому часі ще боготворила. Зрештою, як сказано на початку, опера ця утворена на основі лібретта російського поета, який на цілу постать Мазепи і полтавську траґедію дивився крізь рос. патріотичні окуляри. Львівська режисура могла в цьому відношенні змінити, очевидно, небагато.

Щож до декораційного тла, яке дав арт. Яроцький, то воно відповідало як слід тогочасним умовинам. Село в I. відслоні, нутро дому Кочубея, нутро гетьманської палати були зображені вірно.

З виконавців на перше місце вибився Ужейко в ролі Кочубея, який створив і вокально і сценічно справжню креацію. Він стягнув на себе, можна сказати, всю увагу публики, яка уважала тільки його (себто Кочубея), а не Мазепу, героем музичної драми. В ролі Мазепи виступив Ворх, що міг вдоволити тільки частинно. Дуже добра була і гарно виглядала п. Валевська в ролі Марії, поправно співав і Вісневський (Андрій). В інших партіях виступали теж з успіхом: п-і Гофманова (жінка Кочубея), Романовський (Орлик, якого лібретто робить якимсь посіпакою великого гетьмана!) і Ловчинський (Іскра).

Великий успіх мали українські танці (хоровід і хопак), в яких солісти п. З. Ґрабовська, пп. Лазовський, Зволінський і Мадейський збирали рясні оплески. Хори, що їх приготовив п. Польцінетті, співали зовсім справно. Диригував п. Зуна який приготовив дбайливо цілість з музичного боку.

І. Німчук.

З концертової салі.

Попис елевів Філій Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка.

Попис елевів Філій Музичного Інституту ім. Лисенка, що відбувся дня 28. травня ц. р., доказав ще раз доцільність таких річних імпрез Інституту, в яких як елеви, так і учителі лучаться у спільному змаганні до одної мети: підняти нашу музичну культуру на рівень гідний нашої музикальности.

У програмі попису були заступлені сливе всі Музичні Інститути Лисенка з ріжних міст Галичини — девяти елевами фортепяну: Баранецька (III. рік) і Кузьмович (V. р.) з Дрогобича, Стрийська (IV. р.) Станиславів, Миколаєвичівна Ір. (VI. р.) Тернопіль, Гіссовська С. (V. р.) з Коломиї, Поповська (V. р.) і Шматерівна (VI. р.) із Перемишля, М. Кравцівна (VI. р.) і Л. Гошовська (VIII. р.) зі Стрия, трьома елевами скрипки: Петрикевичівна (III. р.) з Дрогобича, Л. Сатурська і В. Цісик з Коломиї, вкінці одним елевом челя: М. Рибчин (II. р.) Станиславів. Одна із заповіджених у програмі форт. точок зі Стрия чомусь-то відпала.

Із форт. точок, які вже виявили до деякої міри сформоване муз. обличча, згадати треба продукції учениць: Стрийської, Поповської, Миколаєвичівної, головнож Шматерівної. Технічно й артистично майже зовсім зрілою була продукція учениці VIII. р. Л. Гошовської, жаль тільки, що вона виявлялась надто ексклюзивно в модерних Дебюсівських „плямах" і модерністичних спробах примітиву Прокофієва та Де Фалля.

Із скрипкових точок особливо корисно представилися талановиті елеви з Коломиї: Л. Сатурська та В. Цісик.

У попису взяли участь також два смичкові квартети елевів В. Музичного Інституту у Львові. Один із молодших елевів, який відіграв дбайливо квартет Моцарта Д-дур, другий, більш рутинований із старших елевів, який при співучасти і під проводом челіста п. Пшенички виконав з деякою артистичною фінезією нелегкий „птичий" квартет Гайдна (Оп. 64, ч. 5).

Публики зібралося, на жаль, як звичайно під цю пору у нас, доволі мало. **И. К.**

З судової салі.

ЩЕ ОДНА РОЗПРАВА ЗА ПІДПАЛИ.

Перед львівським судом присяглих нова розправа за підпали. Тим разом перед судом станув Богдан Гевко, 17-літній учень 5-ої кляси збаражської гімназії, обвинувачений тернопільським прокурором у тому, що 21. IX. 1930 підпалив будинки поляка Евгена Оборського в Збаражі. Огонь цей підложив Богдан Гевко з наказу „банди УВО", щоби ширити в краю знищення.

Рівночасно обвинувачується **Василя Процишина**, абсольвента гімназії з Лубянок Нижних, **Луку Ґелещука**, учня семинарії, родом також з Лубянок, **Ярослава Кошиля**, рільника з тогож села та **Марію Гевко**, 19-літню ученицю тернопільської гімназії. Всіх їх обвинувачується в тому, що вони ширили антидержавну агітацію, орґанізували терор із метою відорвати Сх. Галичину та створити з неї українську державу. Василь Процишин і Богдан Гевко відповідають за злочин державної зради § 58 і злочин підпалу в банді § 166, 167, а інші за злочин з § 58 карного закону.

В акті обвинувачення сказано, що огонь підложений Гевком знищив 165 кіп збіжжа, 10 возів дров, 2 вози конюшини та рільничі машини, все вартости 25.000 золотих. Підчас вибуху вогню свідки Аркадій Рабекко і Казимир Слоцький бачили, як Богдан Гевко втікав від місця пожежі і був дуже збентежений та застрашений. На підставі зізнань тих свідків Гевка арештували, він признався до вини і видав свого спільника Василя Процишина. Процишин намовив його вступити до УВО, до якої в Збаражі належить 14 хлопців. Змовлялись підпалити польські стирти в Лубянках, Стриївці і т. д., але це не вдалось. Василь Процишин також признався до вини і боронився тим, що стирти палити наказала йому УВО. У зізнаннях обидва підсудні зізнали в кого діставали антидержавні книжки і при ревізії в тих вказаних осіб, нині обвинувачених, найдено „Розбудову Нації", відзнаки з написом „Не ридай, а добувай", що причинилось до арештування дальших осіб, між ними учениці Марії Гевко. Богдан Гевко признався також, що Ґелещук дав йому заборонену книжку Ол. Бабія „Гуцульський Курінь", видану в Празі українськими націоналістами. Ця книжка захвалює збройну боротьбу з поляками, проповідає те, що і УВО, та вказує шляхи дальшої боротьби. „Гуцульський Курінь" найшла поліція схований у стрісі в хаті Дмитра Клячковського. Все це доказує, що всі підсудні належали до УВО. Всі підсудні, навіть Марія Гевко, відкликали в слідчого судді свої зізнання і доказували, що поліція їх била в Збаражі, тому признались до підпалу.

Дня 5. ц. м. в цім процесі зізнавали підсудні. Вони рішуче доказують, що до УВО не належали і стирт не палили, а до вини признались під впливом побоїв.

Предсідником трибуналу є радник Ягодзінський, обвинувачує прокуратор Мостовський, боронять д-р Старосольський і д-р Шухевич.

СПОРТ

Три дружини України в бою.

С. Т. Україна повідомляє, що I. дружина України грає в неділю 7. червня в Перемишлі в год. 5.30 попол. з тамошньою Полонією за мистецтво А-кляси. Відїзд зі Львова в год. 8. рано. Для охочих прогульковців буде 25 проц. знижка. Всі бажаючі їхати мусять зголоситися в суботу 6. червня в год. 7—8 веч. в домівці Т-ва, Підвале ч. 9, I. п. (Кошти дороги в обі сторони около 15 золотих).

II. дружина України виїзджає в год. 8.55 рано до Самбора на товариські змагання з тамошньою Короною.

III. дружина України грає в год. 10-ій рано на площі С.-Б. з Гасмонеєю III. за мистецтво Ц-кляси.

Інші змагання у Львові.

В суботу в год. 17.30 попол. грають у Львові за мистецтво Ліґи Чорні з Л. К. С. — В неділю відбудуться тов. змагання олд-боїв з Гасмонеєю.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 5. VI. 1931 р.: масло експортове і десерове пріма —'— зол.; літра молока 23—24 сот.; літра сметани 1·30 зол.; копа яєць 3·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 6 червня, год. 7·00 і 9·15 веч. „Муринська ревія-оперетка".

Неділя, 7. червня год. 7·00 і 9·15 веч. „Муринська ревія-оперетка".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Субота, 6. червня, година 7·30 веч. „Що хочете?" Комедія Шекспіра.

Неділя, 7. червня, година 7·30 веч „Що хочете?" Комедія Шекспіра".

Малий Міський Театр:

2—8 червня нечинний.

Театр Кольосей:

Субота, 6. червня, година 8·30 веч. Російська балалайкова співочо-танкова трупа із солістом Е. Дубровіном.

Неділя, 7. червня, година 8·30 веч. Російська балалайкова співочо-танкова трупа із солістом Е. Дубровіном.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Він і його сестра" (Власта Буріян, Анні Ондра).

КАСІНО: Зв. фільма „Співець гір" (Лоренс Тибет).

КОЛЬОСЕИ: Нечинне.

ЛЕВ: Звукова фільма „Вовки та шакалі моря". (Підводна німецько - англійська боротьба).

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Шалений карнавал" і додатки.

ОАЗА: „Перший веселий тиждень Метро-Ґолдвин-Маєр". (Пірати. Геть із жінками! Нічна ескапада і т. д.)

ПАЛЯС: Звукова фільма „Мельодія щастя" (Джанет Гейнор).

ПАН: Звукова фільма „Жертвенна ніч" (Перша жінка в житті мужчини).

ПАСАЖ: „Загадочний замах" (Еді Польо) і додатки.

ПРОМІНЬ: „Залізна маска" (Фербенкс).

ФАТАМОРГАНА: „Дике кохання" (Долорес дель Ріо). „Пат і Паташон, як газетярі".

ХИМЕРА: „Біле пекло", „Тюрма над Дроном".

СТИЛЕВЕ: „Заборонений овоч.

УТІХА: „Генерал" (Бастер Кітон) та „Ідіот" (Льон Чаней).

Програма радіо.

Субота 6. червня 1931.

Варшава (1411,8) 20·30 Італійська легка музика. **Вильно** (368,1) 18·00 Богослуження в Острій Брамі. **Льондон** (356,3) 20·00 Камеральна музика. **Берлін** (419) 19·00 Концерт солістів. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 20·00 „Буря" Фібіха. **Будапешт** (550,5) 12·15 Циганська орхестра. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 16·30 Концерт.

Неділя, 7. червня.

Варшава (1411,8) 10.15 Богослуження. **Берлін** (419) 14.30 Солісти. **Стокгольм** (435,4) 18.00 Богослуження. **Рим** (441,2) 13.00 Легка музика. **Прага** (486,2) 18.00 Німецька авдиція. **Будапешт** (550,5) 15.30 Гітара. **Харків** 20.30 Концерт.

Понеділок, 8. червня.

Варшава (1411,8) 18.00 Легка музика. **Вильно** 368,1) 12.05 Оперова музика. **Льондон** (356,3) 18.40 Радіоорхестра. **Букарешт** (394,2) 20.00 Вечір Шумана. **Берлін** (419) 20.00 Радіоорхестра. **Рим** (441,2) 17.00 Солісти. **Відень** (516,4) 15.20 Концерт. **Будапешт** (550,5) 20.30 Циганська музика. **Харків** (937,5) 15.00 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота 6. червня 1931.

14·35 Шаховий кутов. 14·50 Госп. комунікат. 15·10, 17·15 Грамофон. 15·30 Почт. скринька для наймолодших. 16·00 Прогр. для дітей. 16·25 Муз. авдиція молод. талантів. 16·55 Відчит. 18·00 Богослуження. 19·00 Всячина. 19·40 Рільн. скринька й біржа. 20·00 Прес. рад. денник. 20·15 Фейлетон. 20·30 Концерт. 22·20 Шопенівський концерт. 22·45 Музика.

Неділя, 7. червня.

10.15 Богослуження. 12.10 Ґрамофон. 13.10 Метеорольоґ. комунікат. 13.20, 14.00, 14.50, 16.20, 17.00 Музика. 14.10 „Пані на відпочинку" (відч.). 14.25 Музика (Народні пісні). 14.35 „Нова Еспанія" (відч.). 15.00, 16.40 Рільн. відчит. 15.20 Народні пісні. 15.30 Змагання за чашу народів (міжнародні гіпічні змагання). 17.30 Фінал міжнародніх автомобілевих перегонів. 18.00 „В погоні за сонцем" (відч.). 18.15 Концерт. 19.20 Всячина. 19.55 Спорт. комунікат. 20.15 Веч. концерт. 22.15 Концерт. 23.00 Легка музика.

Понеділок, 8. червня.

12.10, 15.10, 16.00, 17.25 Ґрамофон. 13.10 Метеор. комунікат. 14.50 Господарський комунікат. 15.25 „Як учать дорослих в Англії" (відч.). 16.47 Комунікат для рибалок. 16.50 Фр. лекція 17.10 „Про вибір звання (відч.). 17.35 „Тріполіс — місто пальм" (відч.). 18.00 Легка музика. 19.00 Всячина. 19.40 Рільн. скринька. 19.55 Метеор. комунікат. 20.00 Прес. рад. денник. 20.30 Веч. концерт. 22.30 Легка й танкова музика

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Т у с т а н о в и ч і :
6 VI. „Жінка, що вбила".
7. VI. „Гетьман Дорошенко".

С т р и й : тільки 1 вистава
8. VI. „Мина Мазайло".

Б о л е х і в :
9. VI. „Лялька".
10. VI. „Жінка, що вбила".
11. VI. „Життя Парижа".
12. VI „Мина Мазайло".
13. VI. „Чесна Сузанна".
14. VI „Хмара". 1873

Дирекція учительської жіночої Семинарії СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає отсим до відома, що вступні іспити на I, II, III. і IV. курс відбудуться в днях 23, 24, 25 і 26. червня ц. р. — При зголошеннях на I. курс треба предложити: метрику хрещення, останнє шк. свідоцтво і посвідку щіплення віспи; при зголошеннях на вищі курси метр. хрещення, останнє шк. свідоцтво і свід. моральности, якщо учениця мала перерву в науці. — **Семинарія має права державних шкіл**, удержує власну 4-клясову школу вправ, до якої приймає й хлопчиків, а також веде інтернат для панночок. 2159 2—3

Управа дівочої гімназії „Рідної Школи" з правом прилюдности в Тернополі подає до відома, що вступні іспити до кляси V. VI. VII. і VIII. будуть відбуватися від 24. до 27. червня, а до кляси IV. 27. і 29. червня — Зголошення до іспитів приймається щодня. — **Управа.** 2161

Надзвичайні Загальні Збори „Союзу Українських Купців" відбудуться дня 22. червня п. р. (в понеділок) в год. 7·30 веч., а в разі браку комплєту в годині 8·30 вечором, у домівці Т-ва, вул. Підваля ч. 9., з таким денним порядком: 1) Вибір Голови Т-ва. 2) Вибір Ради Т-ва і Контр. Комісії. 3) Евентуалія. **За Раду С. У. К.: Гр. Ганулян, голова; Дм. Конюх, секретар.**

Вступні іспити до кл. II—VIII. відбудуться в держ. гімназії з українською мовою навчання в Станиславові дня 18 і 19., а до кл. I. дня 29. червня 1931. від 8. год. зрана. 2127 2—3

З Українського Технічного Товариства у Львові. Повідомляється, що в середу дня 10. червня ц. р. в год. 18-ій у домівці Товариства Ринок 10, II. п. відбудеться доклад інж. Мілянича Атанаса на тему „Поширення технічного й економічного знання в масах українського народу — як життєва потреба українського інжиніра". 2194

Надзвичайні Загальні Збори Т-ва „Основа" відбудуться в неділю дня 7. червня 1931 р. в залі Академічного Дому в годині 8. рано. Порядок: 1. Отворення Зборів. 2. Справа будови Дому Українського Техніка. Львів 2 червня 1931. — Виділ 2193

У приватній учительській жіночій Семинарії СС. Василіянок в Яворові вступні іспити на I., II., III. і IV. курс будуть відбуватися в днях 30. червня, 1. і 2. липня н. р. До іспиту треба предложити: 1) просьбу родичів або опікунів, 2) власноручно написаний життєпис, 3) метрику хрещення, 4) послідне шкільне і лікарське свідоцтво. — **Управа.** 2199 1—3

Товариський зїзд річників 1885 до 1888 та львівського гуртка бережанців. Просимо товаришів, котрі скінчили VIII. клясу гімназії у Бережанах, прибути на зїзд до Бережан на день 1. липня 1931 полудневим поїздом, з тим, що закінчення зїзду відбудеться дня 2. липня н. р. в 4 годині пополудні. Мило булоб нам, колиб у цьому зїзді взяли участь також бувші учні цеї гімназії старших річників. Просимо подати адреси старших річників до рук товариша Леона Гелі, президента суду (Львів, Зиблікевича 31), а молодших до рук тов. полк. д-ра Барденького, Сапіги 16. З товариським привітом. — Підписані ініціятори зїзду.

25-літній зїзд товаришів-матуристів коломийської гімназії з 1906 року відбудеться дня 4-ого липня в Коломиї. Зголошення слати на руки Д. Николишина, Дідушицьких 18. 2181 1-3

У дівочій учительській семинарії „Рідної Школи" у Львові, вул. Мохнацького 12. відбудуться вступні іспити на курс II, III. і IV. дня 23. червня, а на курс I. дня 27—30. червня. — Зголошуватися устно або письменно до Дирекції семинарії до дня 15. червня, можна й пізніше. — **Дирекція.** 2176 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 1538

● 1'- зол. з двох страв смачні й здорові обіди: Кампіяна 5, двері 2. 2163 3—3

● НАУКА. переписування і помножування письм на машинах. — ЮЛІЯН ЛОМАГА — Львів — Валова 11. 2162 2—10

ВОРОХТА — Пансіон **„Черемшина"** поручає соняшні кімнати враз з цілим утриманням. — Ціни поміркованї. 2066 5—5

ДОРА, кліматичне літнище, ПАНСІОН „ОЛЕНА" відкритий. Прегарно, догідно положений, близько стації, Прута і ліса. Соняшні кімнати, веранди, саля, город, радіо, добірний харч. Веде власничка сама, ціни знижені. 2105 3—3

КОСІВ к. КОЛОМИЇ. Пансіон п. Евгенії Лукашевської поручає соняшні покої з першорядним удержанням. Ціни знижені. 2076 5-10

ПАНСІОН „ТЕРЕНЯ" в Дорі, близько Яремча. — Кімнати з верандами. Чудове положення. Пляжа над Прутом. Ціни низькі. 2168 2—?

ДОРА вілля 3 кімнати, кухня, 2 веранди, господарські будинки, около морг города, керниця — 1.400 долярів.

ВОРОХТА — 600 сяжнів парцелі, чудесне положення. Ціна 750 ам. дол. Продасть Ігнат, Львів, вул. Куркова 24. 2171 3—3

ВАЛІЗКИ, течки, портфелі, поручає направляє найдешевше робітня Барера, пасаж Гавсмана. 2190 1—?

НА ЛІТО В КОСОВІ окремі кімнати при родині. Зголошення **Парохіяльний Уряд Старий Косів**, почта Косів коло Коломиї. 2191 1-4

ВДОВА, літ 45, що розуміється на господарстві, обійме посаду на провінції. Добрі свідоцтва. — Марія Яросевич у п. Білої, Львів, Здрове ч. 6. 2196

БЕРЕЗІВ НИЖНІЙ, КОЛО КОЛОМИЇ. Гарна гірська околиця, з лагідним підсонням, шпилькові ліси, купелі, водопад, дешеві мешкання і харчі. Інформації дає кооператива „Май" в місці. 2187 1-2

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р М. Вахнянин
ординує як щорічно
в КАРЛЬСБАДІ,
Mühlbrunnstrasse 9. Дім „Wied". 3—6

ОПЕРАТОР
Д-р Д. САССОВЕР
ординує в недугах хірургічних. Лікування жиляків
ЛЬВІВ, КОЛЛОНТАЯ 7. Тел. 38—51. 1953 14-30

Специяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5. в неділі від 9—1. Львів, Ясника 1. ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — **Лічення жиляків.** 1032 67—?

Вистерігатися численних фальсифікатів !

уважайте на оригінальну печатку — назву фірми і знак орла.

Вистерігатися численних фальсифікатів !

ОКРАСОЮ ПОЛЬСЬКОГО ПАНЬЧОШИНОГО ПРОМИСЛУ
є елеґантна, величава, практична, а прецизійно виконана
Паньчоха „Bemberg"

Чим гладша пряжа — тим менче брукається паньчоха
Пряжа „Bemberg" має незвичайно гладку поверхню. З того огляду на зробленій з неї паньчосі, нелегко осідає порох і бруд. Паньчоху легко можна чистити.

Обширні, фронтові
Торговельні Льокалі
в містах: Львів, Перемишль, Станиславів, Дрогобич і Стрий
пошукувані.
Оферти під: „WPW. 185" до Т-ва Міжнар. Реклями ген. заступ. РУДОЛЬФ МОССЕ, Варшава, Маршалківська 124.

Оператор Д-р Б. ЗОННЕНШАЙН
орд. у недугах вуха, носа і гортанки від 11—6. ЛЬВІВ, вул. Академічна 14. Інгаляторія. Рентґен. 2112 4—6

ВЕСНЯНКИ, жовті плями, опалення, усуває під ґарантією аптикаря Івана Гадебуша
„Axela" — крем
½ слоїк 2·50 зол., 1/1 слоїк 4·50 зол.; до того мило „Axela" 1 кусн. 1·25 зол.
У Львові можна дістати в таких перфумеріях:
Й. Хамиш, вул. Сикстуська 2.
Ст. Коркес, вул. Галицька 16.
Марійська Перфумерія, Д. Стернберга пл. Марійська.
Й. Енгелькрайс, пл. Бернардинська 11 а „Перфумерія під Чорним Псом", вул. Гродзка 3 та філії: вул. Коперника 21 і Льва Сапіги ч. 33. 2182 1—6

ТАБЛЄТКИ МІНЕРАЛЬНІ
МУСУЮЧІ
ҐОНСЕЦЬКОГО
з маркою „KOGUT"

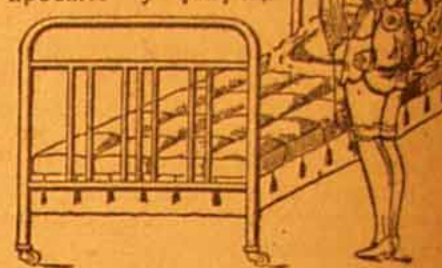
Bilin, Ems, Karlsbad, Kissingen, Marienbad, Selters, Salvator, Vichy, Wildungen — заступають зовсім природні мінеральні води і перевищують їх тревалістю, а також значно нижчою ціною. Продають аптики та дроґерії.
Жадати виразно: ҐОНСЕЦЬКОГО.
2183 1—5

НЕ ЖУРИСЬ ДІВЧИНО! — МАНДЛЬ направить за **1 зол.** брошку і кульчик, перстенець відновить аж дивно! вул. Коперника 14 напроти кіна. 2100

З приводу редукції платні на 15%
знизили ми з днем 1. травня ціни
МЕБЛІВ всілякого рода
на 15%.
Продаємо такі кожному без винятку на рати від 5 зол. почавши.
Меблевий дім „Silesia" Львів, Бравірська 3. Тел. 85-92, 31-69. 1901 7-10

ЗЕЛЕМЯНКА, купелеве заведення і літнище, при лінії Львів-Лавочне, стація в місці, серед смерекових лісів, поручає від 15. травня соняшні кімнати з удержанням по знижених цінах. Купелі в солянні залізно-йодово-бромовій. Лікар у заведенні. — Зголошення приймає: Управа: Зелемянка, коло Сколього. 2038 4—7

МЕБЛІ ЗАЛІЗНІ та МЕТАЛЕВІ як також **санаторійні уряджения** — найкорисніше купувати просимо у фабриці

Осип Процко і Син, Львів,
вул. Миколая 23, тел. 87—09.

Подяка.

Отсею дорогою складаю мою щиру та прилюдну подяку Вп. Д-рові Остапові Примі, за цілковите виличення мене з гіхту (гостець) і усунення зростів очеревної при помочі апарату Цайдляйса. — Прикрі болі та ломання, які я відчувала, при кожній зміні погоди щезли цілковито і я почуваю значне скріплення в цілому організмі.

Львів, 5. червня 1931.
Марія Сабат-Свірська,
б. артистка поморської опери.

II. рік видання.
КІНО ч. 11. вже появилося в розпродажі.
Арт. **ПАВЛО ВЕҐЕНЕР** Верховинцем!
Адреса: „КІНО", ЛЬВІВ, вул. Блахарська 8/I. 1—3

ЛІЖКА металеві
ВІЗКИ дітячі
поручає дешево
фабричний склад
М. Волковиски
Львів, Коперника 5. Тел. 95—97.
Великий вибір догідні умовини

Присилайте передплату!

Від 25 літ

ФІЛІЇ: Львів, вул. Паненська 33. Сосновець, вул. Собіського 7.

З найліпшим успіхом уживана
спеціяльна асфальтова папа **„KORIOLIT"** до покривання дахів
всілякого рода, також староґонтових. „KORIOLIT" не має в собі смоли, є двічі імпреґнована і тому не треба її смолити при покриванню ані консервації довгі літа. „KORIOLIT" є відпорний на переносний вогонь, а Товариства Обезпечень прикладають до дахів критих „KORIOLIT-ом" таку саму премію, як для огнетревалих матеріялів. „KORIOLIT" виробляє виключно фірма:
ЕМІЛЬ КУЗЬНІЦЬКИЙ
Акц. Сп. Фабрика дахової тектури, хемічних продуктів і асфальту
Осьвєнцім (Галичина). 2037 4-10

ПОРУЧАЄ: КОЛІРОВУ БІТУМІЧНУ ПАПУ **„BARWOLIT"**
(червона і зелена папа) „BARWOLIT" не є поверх. фарб, але імпреґнована червоною і зеленою бітуміч. компов. Колір є тривкий і не змінюється під впливом атмосферичним. Позатим має всі механ. прикмети „KORIOLIT-у". При покупні просимо пильно звертати увагу на охоронну марку (вірлик) і назви „KORIOLIT" і „BARWOLIT".

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.